

# Åndelig oprustning som en udfordring til folkekirken

– problemer og perspektiver

*Isak Krab Koed og Kåre Egholm Pedersen*

I foråret 2025 udgik en efterlysning fra landets statsminister. Mette Frederiksen efterlyste åndelig oprustning i Kristeligt Dagblad. Og godt nok drejede denne oprustning sig ifølge statsministeren først og fremmest om læsefærdigheder. Men også civilsamfund, frivillighed og folkekirken skulle ifølge Mette Frederiksen spille en større rolle. Samfundsinstitutionerne skulle bruges i den åndelige oprustning – være med til at hjælpe danskerne igennem den internationale krise. I en krise ville danskerne vende sig mod folkekirken, forudså Mette Frederiksen – og det var så ifølge statsministeren folkekirkens opgave for sin del at vende sig mod danskerne.

Disse udtalelser vakte mange og blandede reaktioner fra det kirkelige landskab, som måske kan inddeles i tre grupper. Der er dem, der så statsministerens ærinde som et forsøg på instrumentalisering af folkekirken (og af forkyndelsen) til politiske formål – en mistanke, som statsministeren vel ikke just afkræftede, da hun senere udtalte, at hun som landets statsminister “selvfølgelig” brugte folkekirken som et instrument. Der er dem, der uden videre tog åndelig oprustning til sig som en klar og relevant udfordring til folkekirken. Og endelig er der nok dem, der for så vidt allerede ser deres virke som en form for åndeligt udrustningsarbejde, men har svært ved at se, hvad det præcis er for opgaver i den forbindelse, folkekirken ikke *alle-*

*rede* løfter. Altså: Hvor er det, der i folkekirkelig sammenhæng er brug for oprustning?

I dette nummer af Kritisk forum for praktisk teologi knytter vi an til denne debat og forsøger igennem fire bidrag at belyse de problemstillinger og perspektiver, statsministerens efterlysning peger på.

Bertel Haarder udfolder betydningen af ånden som det, der skaber usynlige bånd imellem os og holder os sammen i et åndeligt fællesskab, der på den ene side som en mægtig kraft opretholder vores fælles institutioner – og på den anden side kræver vores medvirken og kalder på, at vi retter vores blik mod omverden i stedet for at se indad og opruster vores arbejde til gavn for andre. Og han påpeger, at der med sekulariseringen er fare for, at forståelsen for dette åndelige fællesskab og dets usynlige bånd imellem os svækkes, når kendskabet til kristendommens sindbilleder og grundbegreber til at begribe den menneskelige tilværelse svinder ind.

Bo Kristian Holm klargør ud fra en evangelisk-luthersk kirkeforståelse og Luthers to-regimentelære, hvorfor der kan være grund til at være kritisk overfor efterlysningen af åndelig oprustning, der rører ved forholdet mellem stat og kirke og risikerer at føre til instrumentalisering af kirken. Samtidig peger han på, hvordan åndelig oprustning faktisk *kan* give mening forstået som et arbejde med at styrke forsvarsværkerne mod indre fjender i den enkelte.

Lisbet Christoffersen skriver med udgangspunkt i en skelnen mellem fortælling og forkyndelse om, hvad efterlysningen af åndelig oprustning kan og bør give anledning til i en folkekirkelig sammenhæng, når oprustningen forstås som et spørgsmål om dannelse. For mens folkekirken ikke kan lade sig spænde for en politisk dagsorden, så må den – netop *uden* dermed at tage politisk stilling – kunne bidrage til at skabe en fælles viden om grundlæggende fortællinger. En fælles viden, der måske også er forudsætningen for, at forkyndelsen overhovedet kan tale til os.

Endelig fremskriver Kåre Egholm Pedersen uden at underkende argumenterne for at være kritisk overfor efterlysningen af åndelig oprustning med udgangspunkt i efterlysningens sammenhæng med den sikkerhedspolitiske situation en forståelse af åndelig oprustning, som der på tværs af politiske og teologiske overbevisninger må kunne skabes enighed om: nemlig at styrke vores vilje og evne til at værne om vort lands sikkerhed, så også

## Åndelig oprustning som en udfordring til folkekirken

vores børn kan vokse op i et trygt og frit Danmark. Er der først enighed om denne forståelse, kan det mangefacetterede arbejde med den åndelige oprustning begynde – i Forsvaret, i skolen og i kirken.

God læselyst

Isak Krab Koed, sognepræst  
Kåre Egholm Pedersen, flyverprovst